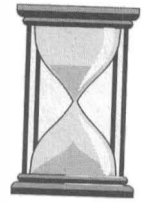

CALENDAR TEATRAL

IULIE

5 iulie – 245 de ani de la nașterea actriței **Sarah Siddons** (m. 1831), care s-a remarcat pe scenele de la Drury Lane și Covent Garden ca interpretă de forță a partiturilor tragice, excelând în *Lady Macbeth*. Sarah Siddons și fratele ei John Philip Kemble au fost reprezentanții cei mai străluciți ai unei familii de actori britanici.

– 120 de ani de la nașterea faimosului actor de revistă **Constantin Tănase** (m. 29 august 1945), cel care întemeiază în 1919 primul teatru de profil din România. Personalitatea sa inconfundabilă și verva satirică a cupletelor interpretate i-au asigurat Companiei „Cărăbuș” un constant succes de public.

– Regizorul **Attila Vizauer** împlinește 40 de ani.

8 iulie – 110 ani de la nașterea scriitorului german **Walter Hasenclever** (m. prin sinucidere în 1940, într-un lagăr din Franța). Dramele sale, dintre care cea mai valoroasă este *Fiul* (1916), îl situează în rândul principalilor exponenți ai expresionismului.

22 iulie – 105 ani de la nașterea lui **Victor Ion Popa** (m. 30 martie 1946). Adept al reteatralizării limbajului scenic, el și-a materializat ideile în seria montărilor de răsunset de la Teatrul Național din Cernăuți (anii 1927–1929), pentru ca ulterior să activeze în București, la Teatrele „Maria Ventura”, „Bulandra”, „Muncă și Voie Bună”. Spectacolele sale cele mai importante, cu piese de Cehov, Gorki, Ciprian, Pirandello, Hauptmann, Lenormand, au mizat pe picturalitatea și simbolistica decorurilor, pe sugestie și atmosferă, promovând formula realismului poetic. Regizor novator, pasionat pedagog, animator al vieții teatrale, V.I. Popa s-a consacrat și scrisului, plasându-se – ca dramaturg și prozator – în rândul tradiționaliștilor. Dintre piesele sale s-au bucurat de succes, încă de la premieră, drama *Ciuta* (1922) și comedia lirică *Mușcata din fereastră* (1927), în timp ce *Tache, Ianke și Cadâr* (1932) își datorează popularitatea montărilor mai târzii, de după război.

AUGUST

11 august – 70 de ani de la nașterea lui **Teodor Mazilu** (m. 18 octombrie 1980), cel mai original comedigraf al teatrului românesc postbelic. Piesele sale, jucate frecvent și cu succes, dezvăluie un univers al patologiei morale, populat de personaje care se autodefinesc prin confesiuni de un comic bizar, scânteietor, aforistic. Mazilu s-a vădit un moralist de tip clasic.

19 august – **Dumitru Radu Popescu**, autorul unei importante și vaste creații dramaturgice, împlinește 65 de ani.

21 august – 75 de ani de la nașterea marelui actor **Toma Caragiu** (m. 4 martie 1977). Prezență marcantă pe scenă, pe marele și pe micul ecran, el a valorificat strălucit toate resursele artei comice, de la exuberanță și ironie bonomă până la sarcasmul acerb, neocolind însă drama. Memorabile rămân creațiile sale de la Teatrul de Stat din Ploiești (rolul titular din *De Pretore Vincenzo*, 1962); Teatrul de Comedie (*Hrisanide* din *Interesul general*, 1971); Teatrul „L.S. Bulandra” (*Mackie-Șiș* din *Opera de trei parale*, 1964; *Pampon* din *D’ale carnavalului*, 1966; *Tipătescu* din *O scrisoare pierdută* și *Primarul* din *Revizorul*, 1972; *Lazarus Tucker* din *Elisabeta I*, 1974; *Satin* din *Azilul de noapte*, 1975; *James Tyrone* din *Lungul drum al zilei către noapte*, 1976).

23 august – 15 ani de la moartea actorului de teatru și film **Octavian Cotescu** (n. 14 februarie 1931), talent pluriform, interpret de factură specială al personajelor lui Mazilu și Caragiale. Dubla sa vocație, pentru comedie și dramă, s-a manifestat în creațiile de la Teatrul Mic (*Edek din Tango*, 1967; *Unchiul Vania* din piesa omonimă, 1978; rolul titular din *Minetti*, 1979; *Profesorul Stravinski și Pilat din Pont* în *Maestrul și Margareta*, 1980) și de la Teatrul „L.S. Bulandra“ (*Homutov și Kaloșin* în *Anecdote provinciale*, 1977; *Tartuffe* și respectiv, *Molière* în spectacolele gândite exemplar *Tartuffe* și *Cabala bigoșilor*, 1982).

27 august – 365 de ani de la moartea lui **Lope de Vega** (n. 25 noiembrie 1562), dramaturgul cel mai influent și prolific pe care l-a dat Spania renașcentistă.

– 30 de ani de la moartea îndrăgितului actor **Ștefan Ciubotărașu** (n.1910); formându-se în mediul teatral ieșean, lângă regizori ca A.I. Maican și Ion Sava, el s-a remarcat după război prin cuceritoarea naturalețe a interpretării unor personaje din dramaturgia românească, între care *Tache* din *Tache, Ianke și Cadâr* (Teatrul Municipal din București, 1957) și *Mitică* din *Sfântul Mitică Blajinu'* (pe scena aceluiași teatru, numit între timp „Lucia Sturdza Bulandra“, 1966).

SEPTEMBRIE

1 septembrie – 70 de ani de la moartea tragedianului **Aristide Demetriade** (n. 1872), actor de frunte al Teatrului Național din București. Prestanța fizică, muzicalitatea și firescul declamării i-au permis să abordeze cu succes repertoriul romantic (*Ovidiu*, *Răzvan*, *Ruy-Blas*). Deopotrivă cerebral și sensibil, Demetriade și-a dat măsura în interpretarea rolurilor titulare din *Vlaicu-Vodă* (1902) și *Hamlet* (1912).

8 septembrie – 90 de ani de la nașterea marelui actor și regizor francez **Jean-Louis Barrault** (m. 1994). Făcându-și ucenicia la Théâtre l'Atelier, sub bagheta lui Charles Dullin, el activează din 1940 la Comedia Franceză, iar în 1946 înființează o companie independentă împreună cu soția sa, actrița Madeleine Renaud. Rafinamentul spectacolelor bazate pe un repertoriu foarte divers, de la Shakespeare sau Claudel până la dramaturgii absurdului, i-au conferit Companiei Renaud-Barrault un loc în peisajul teatrului parizian.

12 septembrie – 10 ani de la premiera spectacolului care a deschis noi orizonturi teatrului românesc postdecembrist: *O trilogie antică*, regia Andrei Șerban, Teatrul Național din București.

21 septembrie – **Ilie Gheorghe**, reputatul actor al Teatrului Național din Craiova, împlinește 60 de ani.

22 septembrie – scenograful **Dan Nemțeanu**, stabilit de peste două decenii în Suedia, împlinește 70 de ani. Lucrând în tandem cu regizorul Lucian Giurchescu, el a contribuit la viguroasa mișcare de reinnoire a teatrului românesc de la sfârșitul anilor '50 și din anii '60.

25 septembrie – 50 de ani de la moartea marelui regizor rus **Aleksandr Tairov** (n. 1885). Spectacolele sale de la Kamernii Teatr din Moscova, pe care l-a fondat în 1914, constituiau o reacție împotriva școlii stanislavskiene. Tairov nu a negat importanța actorului, dar i-a diversificat mijloacele de expresie, împrumutând elemente din spectacolul de balet sau music-hall. Căutările experimentale, dinamismul interpretării, muzica, simbolistica decorurilor (adesea în stil cubist) sunt definitorii pentru montările de la Kamernii Teatr, cu piese selectate din repertoriul clasic, dar și din cel contemporan (Shaw, O'Neill). Mai târziu, regizorul va fi silit să se adapteze exigențelor așa-numitului „realism-socialist“; un succes al acestei perioade a fost spectacolul cu *Tragedia optimistă* de Vișnievski (1935).

28 septembrie – 75 de ani de la nașterea lui **Toni Gheorghiu** (m. 15 noiembrie 1961), arhitectul-scenograf cu aport substanțial la mișcarea de reateatralizare a teatrului, al cărei manifest îl formula, în 1956, Liviu Ciulei. Respingând funcția ilustrativă și picturală a scenografiei, Toni Gheorghiu a definit-o ca „regie a spațiului de joc“. Decorurile sale, multe realizate la Studioul Actorului de Film „C.I. Nottara“, îi atestă concepția novatoare.

Daniela GHEORGHE

Institutul de Istoria Artei „George Oprescu“